

Täysistunto

Keskiviikko 11.12.2019 klo 14.00—17.56

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 76/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 18/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Verojaoston puheenjohtaja, edustaja Viitanen.

Keskustelu

16.41 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verojaoston puheenjohtajan ominaisuudessa esittelen tämän meidän mietintömme. Eli kaiken kaikkiaan kyse on maastapoistumisverosta, jonka tarkoitus tietenkin on erinomainen, eli turvataan Suomen veropohjaa ja estetään aggressiivista verosuunnittelua. Valiokunnan mietinnössään tähän tekemät pienet muutokset ovat lähinnä teknisiä, ja sitten esitämme, puhemies, myös yhtä lausumaa, johon palaan vielä myöhemmin.

Kaiken kaikkiaan tässä ovat taustalla tärkeä direktiivi eli Euroopan unionin veronkier todirektiivi sekä sitten sitä aiempi OECD:n BEPS-hanke, jolla pyrittiin monin keinoin ehkäisemään nimenomaan aggressiivista verosuunnittelua ja veroparatiiseja ja kaikkea tätä, ja tässä on erittäin hyvä tarkoitus kaiken kaikkiaan myös tämän direktiivin kansallisella toimenpanolla, mitä nyt olemme tämän mietinnön yhteydessä tekemässä.

Kaiken kaikkiaan tässä laissa säätelytapa vastaa hyvin tarkasti tämän direktiivin määräyksiä, ja se on tässä vaiheessa toteutettu tällaisia minimivaatimuksia noudattaen, että tässä ei mennä kansallisesti kauheasti pidemmälle kuin mitä direktiivi edellyttää. Mutta täytyy sanoa, että me tässä mietinnössä kyllä pohdimme myös muita seikkoja, mitä tässä tulevaisuudessa ehkä edessä on, ja siten esitämme loppuun myös pontta, että asiaa on seurattava ja sitten näihin asioihin myös kaiken kaikkiaan palattava.

Ensinnäkin pohdimme mietinnössä tätä soveltamisalaa, eli tällä hetkellähän tämä laki lähtee siitä, että sitä sovellettaisiin yhteisöverovelvollisiin, esimerkiksi osakeyhtiöihin, mutta esitys ei pidä sisällään esimerkiksi henkilöyhtiöitä, kuten avoimia ja kommandiittiyhtiöitä. Tästä me jonkin verran käymme pohdintaa, mutta toteamme, että tässä tilanteessa olisi hieman hankalaa — varsinkin ajatellussa aikataulussa, että tämän pitää tulla voimaan vuodenvaihteessa — käydä tätä läpi niin seikkaperäisesti, ja siksi tässä tilanteessa myös valiokunta puoltaa tätä rajausta, että henkilöyhtiöt eivät ole mukana. Mutta kaiken kaikkiaan, kuten jo mainitsin, viittaamme myös siihen, että vaikutuksia on seurattava ja kehi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

tystä ja myös mahdollisia kehittämistarpeita arvioitava. Tästä siis myös valiokunnan ponsi on meillä olemassa.

Kaiken kaikkiaan pohdimme myös käsitettä ”liikearvo” ja sitä, että tähän maastapoistumisveroon ei tässä vaiheessa sisälly myöskään liikearvoa. Tämä on myös sellainen, mistä toiset asiantuntijat ovat olleet sitä mieltä, että olisi hyvä ja perusteltua, että se sisältyisi, ja osa on sitten pitänyt sitä ei niinkään hyvänä, mutta valiokunta — ja hallitus itsekin itse asiassa — toteaa, että myös liikearvon osalta on suoritettava jatkomietintää. Eli valiokunta tässä pitää tärkeänä, että hallitus tarkastelee liikearvon tuloutumista kokonaisuutena erillisessä selvityksessä erilaiset yritysjärjestelytilanteet huomioiden hallituksen esityksen mukaisesti, eli tarkoittaa sitä, että vaikka hallitus ei tässä sitä esitä, niin siellä perustelutekstissä kuitenkin lukee, että tähänkin asiaan tullaan sitten myöhemmin palaamaan.

Puhemies! Tuosta lausumasta: En lue sitä nyt sanasta sanaan, koska oikeastaan kuvasin sen jo, eli ideana on se, että valtioneuvosto seuraa vaikutuksia, myös kansainvälistä kehitystä, arvioi kehittämistarpeita, ryhtyy mahdollisesti toimenpiteisiin. Arvio tulee tehdä vuoden 2020 loppuun mennessä, ja siinä tulee arvioida muun muassa se, voitaisiinko ja olisiko veropohjan turvaamisen kannalta tarpeen laajentaa arvonnousuvero henkilöyhtiöiden Suomen kiinteästä toimipaikasta harjoittamaan liiketoimintaan.

Tämä on yksimielinen, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hienoa.

16.46 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten äsken jaoston puheenjohtaja tämän lakiesityksen esittelyssä totesi, esitys perustuu vuonna 2016 tehtyyn Euroopan unionin veronkiertodirektiiviin, joka velvoittaa jäsenmaat toimeenpanemaan yhteisöjen arvonnousuveron vuoden 2019 loppuun mennessä. Tämä uusi säätely tulisi voimaan vuoden 2020 alusta.

Arvonnousuverolla varmistetaan, että yrityksen sisällä tehdyt varallisuuden siirrot maasta toiseen tulevat verotuksen piiriin. Muutoin voitaisiin välttää yritysvarallisuuteen sisältyvien arvonnousujen verotus maassa, jossa arvonnousu on syntynyt. Sääntely estää siten aggressiivista verosuunnittelua, turvaa veropohjaa ja määrittää valtioiden verotusoikeuden rajoja.

Sosiaalidemokraatit ovat erittäin tyytyväisiä tähän esitykseen, ja kuten jaoston puheenjohtaja totesi, tämä on eräänlainen alku tulevalle kehitykselle. Veropohjan tiivistäminen ja aggressiivisen verosuunnittelun torjunta on sosiaalidemokraateille yksi meidän veropohjan tiivistämisen ja veropolitiikan päätavoitteita.

Sosiaalidemokraatit kannattivat veronkiertodirektiiviä vuonna 2016, kun sitä käsiteltiin eduskunnassa, mutta tuolloin ei otettu erikseen kantaa yritysten arvonnousuveroa koskevan artiklan sisältöön. On tärkeää, että yritysten arvonnousuvero saadaan vihdoin voimaan ja näin turvataan Suomen veropohjaa paremmin jatkossa.

Samalla on myös tärkeää, että jatkossa arvioidaan, miten veropohjaa voitaisiin tiivistää entisestään, jotta Suomen veropohja ja reilu verotus turvattaisiin. Siksi on arvioitava, tulisiko arvonnousuveroa laajentaa myös henkilöihin ja henkilöyhtiöihin. Näin veropohja voitaisiin turvata kaikissa tilanteissa ja pelikenttä olisi tasapuolinen kaikille.

On hyvä, että asian selvittäminen on myös hallitusohjelmassa, ja sosiaalidemokraatit tukevat sitä. Aggressiivisen verosuunnittelun ja veronkierron ehkäiseminen osaltaan varmistaa hyvinvointiyhteiskunnan verotuspohjaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2019 vp

On myös erittäin hyvä, että valiokunta on esittänyt lausuman, jossa nimenomaan edellytetään, että tämän lakiesityksen vaikutuksia seurataan ja arvioidaan ja vuoden 2020 jälkeen tullaan toteuttamaan mahdolliset tarvittavat lainsäädäntötarpeet, kun tämä kokonaisarviointi tältä osin on saatu tehtyä. — Kiitoksia.

16.49 Iris Suomela vihr: Arvoisa puhemies! Vahva hyvinvointivaltio on meidän kaikkien ja myös yritysten etu. Se, että on vakaa toimintaympäristö, osaavaa työvoimaa ja vaikkapa päiväkodit siksi aikaa, kun vanhemmat ovat töissä, ovat kaikki keskeisiä kilpailutekijöitä Suomelle. Sen tähden on niin meistä jokaisen kuin yritysten etu varmistaa, että myös hyvinvointivaltion rahoitus on kestäväällä pohjalla. Keskeinen uhka tämän pohjan kestävyydelle on kansainvälinen verosuunnittelu. Kun ei olla pystytty riittävän tarkasti huolehtimaan siitä, ettei varoja tai yrityksen toimipaikkaa siirtämällä tai muuta keinotekoisia siirtelyä tekemällä pysty itselleen verotuksellista etua hankkimaan, olemme menettäneet yhä kasvavan määrän verotuloja ulkomaille. On syytä kiinnittää huomiota siihen, että tämä on ollut sellaista toimintaa, joka ei suomalaisille pienyrittäjille, varsinkaan yksinyrittäjille, ole mitenkään mahdollinen vaihtoehto. Heidän on täällä veronsa maksettava ja vastuunsa hoitettava, kun taas varsin monen suuremman kansainvälisen toimijan on ollut helppo käyttää näitä porsaanreikiä hyväkseen. Siksi on hienoa, että EU on tähän päättäväisesti tarttunut ja että Suomi nyt myös vihdoinkin implementoi nämä EU:sta tulevat yhteiset sopimukset, joilla nimenomaan varmistetaan se, että kahden tai kolmen maan välille ei voi syntyä sellaista tilannetta, että sääntelyn aukkojen kautta pystyy veronmaksuvastuutaan välttelemään. Tämä on nimenomaan asia, joka on syytä hoitaa kansainvälisesti, koska jos kukin maa vain yksinään pohtii tätä ongelmaa, niin juuri silloin niitä aukkoja syntyy.

On myös hyvä, että tässä nimenomaisessa asiassa valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että vaikka nyt tartutaan yritysten varojen siirtelyyn ja toimipaikan siirtelyyn, niin jatkossa on syytä kiinnittää huomiota myös henkilöihin ja yrityksistä myös henkilöyhtiöihin. Esimerkiksi suuri yritys Lidl toimii kommandiittiyhtiönä, ja tällaiset yhtiöt ovat tällä hetkellä toistaiseksi lainsäädännön asettamien rajojen ulkopuolella. Sen tähden on tärkeää, että myöskään yhtiömuodolla ei pysty saavuttamaan epäreilua verotuksellista etua, ja siksi on hyvä, että valiokunta edellyttää myös näiden henkilöyhtiöiden sääntelyyn tarttumista. Muutenkin verovälttelyyn ja aggressiiviseen verosuunnitteluun puuttuminen on tämän hallituksen keskeisellä agendalla. Se ei aina ole se kaikista kiehtovin aihe, mutta se on lopulta se tapa, jolla varmistetaan, että hyvinvointi säilyy myös tuleville sukupolville ja että pysymme huolehtimaan palveluiden kestävästä rahoituksesta jatkossakin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 76/2019 vp sisältyvien 1.—7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.